

تیترا پیشنهادی: تحلیلی مقایسه‌ای بر تجارت خارجی ایران طی سالهای ۱۳۹۰-۱۳۹۱

تحلیلی مقایسه‌ای بر تجارت خارجی ایران طی سالهای ۱۳۹۰-۱۳۹۱

این گزارش به بررسی تجارت خارجی ایران طی سالهای ۱۳۹۰-۱۳۹۱ پرداخته تا شناختی بهتر از تجارت خارجی کشور را برای سیاست‌گذارانی که علاقمند به استفاده از مطالعات علمی در تصمیم‌گیری‌های ملی هستند، فراهم نماید. برای کسب شناختی مختصر و در عین حال جامع، بررسی به سه قسمت تقسیم شده است. در بخش نخست که پیش روی شما قرار دارد، تجارت خارجی ایران طی سالهای ۱۳۹۰-۹۱ در سطح کلان مورد ارزیابی کلی قرار می‌گیرد؛ در این قسمت تحلیلی بر وضعیت کدهای تعرفه‌ای نیز صورت گرفته است. در بخش دوم، با بررسی مبادی واردات و مقاصد صادرات کشور، وضعیت تمرکز یا تنوع شرکای تجارت خارجی ایران در هر دو جنبه بررسی شده است. در بخش سوم و نهایی نیز با رویکردی به مرزهای تجارت کالایی، اصلی‌ترین گمرک‌های فعال در انجام فعالیت‌های صادراتی و وارداتی کشور مورد اشاره و تحلیل قرار گرفته است (در این گزارش تنها صادرات کالایی کشور به‌غیر از صادرات نفت‌خام مورد توجه قرار گرفته است).

تحلیلی کلی بر تجارت خارجی ایران

بخش نخست گزارش، تجارت خارجی کشور را در سطح کلان مورد توجه قرار می‌دهد. در این قسمت، روند تجارت خارجی، تراز تجاری، قیمت کالاهای تجاری و وضعیت تغییر در کدهای تعرفه‌ای بررسی شده‌اند.

روند تجارت خارجی - نتایج بررسی مقایسه‌ای اطلاعات تجارت خارجی کشور طی سالهای ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ نشانگر آنست که در سال ۱۳۹۱، صادرات غیرنفتی ایران به جهان معادل ۳۲.۵ میلیارد دلار بوده و کل واردات ایران از جهان معادل ۵۳.۳ میلیارد دلار بوده است. بررسی روند نشان می‌دهد که ارزش صادرات و واردات در سال ۱۳۹۱ نسبت به سال ۱۳۹۰ کاهش یافته است.

تراز تجاری - اختلاف میان صادرات و واردات در سال ۹۱، نشانگر وجود اختلاف ۲۰.۹ میلیارد دلاری بوده است. در واقع با عنایت به تراز تجارت خارجی کالایی منفی ایران در این سال و این فرض که مبلغ حاصل از صادرات ایران برای تامین ارز موردنیاز برای واردات کشور مصرف می‌شود، می‌توان اینگونه نتیجه گرفت که صادرات کشور توانسته معادل ۶۰.۸ درصد از مبلغ موردنیاز برای واردات را تامین نماید.

نمودار ۱- وزن و ارزش تجارت خارجی ایران طی سالهای ۹۰ و ۹۱

قیمت کالاهای تجاری - قیمت متوسط (ارزش واحد نسبی) کالاهای صادراتی ایران به جهان در سال ۱۳۹۱، معادل ۰.۴۷ دلار برای هر کیلوگرم کالای صادراتی بوده و متوسط قیمت برای کالاهای وارداتی ایران از جهان معادل ۱.۳۵۴ دلار برای هر کیلوگرم بوده است. به عبارت دیگر، بهای معاملاتی هر کیلوگرم کالای وارداتی کشور معادل ۲.۹ برابر هر کیلوگرم کالای صادراتی کشور در این سال بوده است. این بدان معنی است که کالاهای صادراتی از ارزش افزوده پایین تری در حد یک سوم در قیاس با کالاهای وارداتی کشور برخوردار بوده اند.

کدهای تعرفه‌ای - تعداد کدهای تعرفه هشت رقمی HS صادراتی ایران در سال ۱۳۹۱ معادل ۳۵۰۰ کد بوده و تعداد کدهای تعرفه هشت رقمی HS وارداتی ایران در سال ۱۳۹۱ معادل ۵۳۲۲ کد بوده است. به عبارت دیگر، در این سال، تعداد کدهای تعرفه هشت رقمی HS وارداتی ۱.۵ برابر تعداد کدهای تعرفه صادراتی بوده است. در مقایسه با سال ۹۰، تعداد کدهای صادراتی افزایش یافته، اما تعداد کدهای وارداتی کاهش یافته است.

جمع بندی بخش نخست

- بررسی روندها نشان می دهد که هنوز صادرات کمتر از واردات بوده و در سال ۱۳۹۱، صادرات حداکثر ۶۰ درصد از واردات را پوشش می دهد. بررسی روند نشانگر آنست که ارزش صادرات و واردات در سال ۱۳۹۱ نسبت به سال ۱۳۹۰ کاهش یافته است.
- بهای معاملاتی هر کیلوگرم کالای وارداتی کشور ۲.۹ برابر هر کیلوگرم کالای صادراتی کشور در این سال بوده است. به عبارت دیگر، کالاهای صادراتی از ارزش افزوده پایین تری نسبت به کالاهای وارداتی کشور برخوردار بوده اند.
- در سال ۱۳۹۱، تعداد کدهای تعرفه هشت رقمی HS وارداتی ۱.۵ برابر تعداد کدهای تعرفه صادراتی بوده است. در مقایسه با سال ۹۰، تعداد کدهای صادراتی افزایش یافته، اما تعداد کدهای وارداتی کاهش یافته است.

تایید تهیه کننده:	تایید مدیر ذیربط:	تایید حوزه ریاست:	تایید رییس موسسه:
☐	☐	☐	☐